



November 2019

Månadsbladet



Utflykt på länsordförandekonferens.
Foto: B Sundberg

Naturskyddsföreningen är en stor förening. I alla möjliga bemärkelser. Vi har många medlemmar, stort inflytande i politiken, många medlemmar som är aktiva, många aktiviteter och är verksamma i hela landet. Allt dessa faktorer är jättebra. I en stor förening kan det dock vara lätt att känna att det man tycker och tänker inte får inverkan på föreningen. Men eftersom Naturskyddsföreningen är en demokratisk förening finns det sätt att påverka och säga vad man tycker, i stort och smått. Vid vissa tillfällen kan man göra det med formell makt och i andra mer informell. Det handlar om att skriva motioner och delta på riksstämman, länsstämman och kretsstämman, höra av sig till valberedningen för riksstyrelsen med förslag, svara på kommande uppdaterade policyer, närvara på kretsträffar och maila till Johanna Sandahl och Karin Lexén.

Den 12-14 juni är det riksstämman i Mora i Dalarna. Alla medlemmar är välkomna (men för att få rösta måste du ha godkännande från din kretsstyrelse). Alla medlemmar kan också skriva en eller flera motioner till stämman. De ska vara inne senast 31 januari och kan handla om sakfrågor och interna frågor. Till länsstämman 18 april kan medlemmar också skriva motioner. Kretsstämman i din egen krets är ett annat forum för att göra din röst hörd och diskutera kretsens framtid.



KALENDER

9 november	Kretsträff
11 november	Klimatseminarium
12 november	Sverker Sörlin i Täby
10 december	Ljusmanifestation

Riksalberedningen består av fem personer och de uppmanar nu alla att fundera på kandidater som vi vill ska sitta i riksstyrelsen. Från vårt län sitter bland annat Mårten Wallberg, min företrädare på ordförandeposten här i länsförbundet, Martin Lindén, tidigare ledamot i länsförbundet och Gudrun Hubendick, nuvarande ledamot i länsförbundet och ordförande i Saltsjöbads-kretsen. Om du har idéer eller frågor till riksalberedningen kan du kontakta dem via mail. Deras mail-adress står längst ner på sidan.

Vecka 50 kommer riksföreningen med förslag till nya policydokument för skog, jordbruk och klimat. De nuvarande har några år på nacken och behöver helt enkelt uppdateras. Tiden för att svara på den är till i början av februari och görs i ett system som heter "Vote it".

Till de mer informella sätten att uttrycka sin åsikt är på kretsträffarna. Vi kommer att anordna nästa den 9 november, som vi har skrivit tidigare om här i Månadsbladet, se även info på nästa sida. Om ni har idéer och förslag på ämnen att diskutera på en kommande kretsträff eller annat tillfälle till samling hör av er till mig. Johanna Sandahl är föreningens ordförande och henne kan ni maila om ni har frågor eller funderingar om föreningen. Även till Karin Lexén, generalsekreterare och högsta kanslichef kan vi höra av oss.

Önskar er alla en skön allhelgonahelg oavsett om ni ska till Tollare på kurshelg med föreningen eller inte. Ni som sitter i kretsstyrelserna: jag hoppas få se så många av er som möjligt på kretsträffen den 9 november!

Beatrice Sundberg
Ordförande

rikshalberedningen@naturskyddsforeningen.se



Lördag 9 november

KRETSTRÄFF



Kretsträffen är en dag för alla kretsaktiva som vill diskutera och dela erfarenheter med varandra.

Vi byter erfarenheter med varandra om hur det står till i våra kretsar, vilka aktiviteter som drar mycket folk och om aktiviteterna som lockat färre, hur styrelsearbete, rekrytering av medlemmar m m fungerar. Vi diskuterar, reflekterar och tipsar varandra.

Plats: Rikskansliet, Åsögatan 115,
Tid: kl 9.30-15.30.

Vi bjuder på lunch!

Anmäl dig: Senast den 5 november

till Karin Schmidt, på mobil 070-579 00 55 eller via mail karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se
Ange vilken krets du kommer ifrån och om du har några matallergier!

Välkommen!

Program

9:30 – 10:00	Fika
10:00- 10:05	Presenteration av dagen
10:05 – 12:00	Workshop Vi presenterar oss laget runt och delar med oss av våra erfarenheter i kretsarna.
12:00 – 13:00	Lunch
13:00 – 14:00	Fortsättning på workshop
14:00 – 15:30	Hur kan vi samarbeta? Diskussion om hur vi kan samarbeta bättre mellan kretsar och länsförbund. Behov av stöd? Gemensam motion till riksstämman etc
15:30	Avslutning

Boka in redan nu för 2020

18
april

Länsförbundets
stämma

22
maj

Biologiska
mångfaldens dag

24
maj

Gröna kilarnas
dag

12-14
juni

Riksstämma
Mora

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Lillåvägen 44, 128 45 Bagarmossen. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578
(c) Copyright 2009



HUR PÅVERKAR KLIMATFÖRÄNDRINGARNA STOCKHOLM?

Seminarium arrangerat av
Samfundet S:t Erik och Naturskyddsföreningens stockholmsavdelningar samt ABF Stockholm

Måndag 11 november kl 13.00–16.30, ABF-huset, Sveavägen 41, Z-salen
(registrering från 12.30 utanför Z-salen)

Moderator: *Susanne Ingo*, arkitekt SAR/MSA, vice ordförande Samfundet S:t Erik

VÄLKOMNA

Monica Andersson, ordförande Samfundet S:t Erik och *Beatrice Sundberg*, ordförande
Naturskyddsföreningen i Stockholms län

FÖRUTSÄTTNINGAR

- **Vilka klimatförändringar är att vänta? IPCC:s senaste bedömningar**
Staffan Laestadius, professor emeritus KTH, senior rådgivare tankesmedjan Global Utmaning
- **Vilka effekter kan det få i Stockholmslandskapet?**
Linda Holmström, klimatanpassningssamordnare, Enheten för samhällsplanering,
Avdelningen för samhällsbyggnad, Länsstyrelsen Stockholm
- **Vilka klimatförutsättningar och strategier är styrande för planeringen i Stockholm?**
Örjan Lönngren, energi- och klimatexpert, Miljöförvaltningen Stockholms stad

PAUS kaffe/te serveras

EXEMPEL, AKTUELLA UTMANINGAR

- **Trafiklösningar vid Gamla Stan–Slussen**
Svante Forsström, arkitekt och *Bo Göran Hellers*, professor emeritus i konstruktionslära
vid Arkitekturskolan, KTH
- **Vad händer i naturen till följd av klimatförändringarna?**
Maria Bergström, landskapsekolog, Naturskyddsföreningen i Stockholms län

FRÅGOR OCH DISKUSSION under ledning av *Susanne Ingo*

Föredragshållare samt inbjudna politiker från Stockholms stad och region, inklusive
Kristoffer Tamsons (m) Region Stockholm
Robert Johansson (s) Region Stockholm
Cecilia Obermüller (mp) Stockholms stad
Björn Ljung (L) Stockholms stad

AVSLUTNING

Monica Andersson, ordförande Samfundet S:t Erik och *Anders Tranberg*, ordförande
Stockholms Naturskyddsförening

(Med reservation för ändringar)



Anmälan senast 4 november till Samfundet S:t Erik, lotta@samfundetsterik.se alternativt via
<https://simplesignup.se/event/158676-hur-paaverkar-klimatforandringarna-stockholm>.
Deltagaravgift 100 kr betalas till Samfundet S:t Erik, bg 820-1550, efter bekräftad plats.



KLIMAT I KRIS

ANTROPOCEN OCH

PLANETENS FRAMTID

med Sverker Sörlin



Täby Naturskyddsförening i samverkan med kretsarna i Danderyd, Vaxholm och Österåker bjuder in till föreläsning med Sverker Sörlin, författare, idéhistoriker och professor i miljöhistoria, samt även en av åtta ledamöter i Klimatpolitiska rådet, ett oberoende tvärvetenskapligt expertorgan som granskar regeringens klimatpolitik. Med sina djupgående kunskaper i miljöhistoria, sitt engagemang i klimatfrågan samt uppdrag i Klimatpolitiska rådet talar Sverker och bjuder in till frågor och samtal.

DAG OCH TID: Tisdag 12 nov KL 19:00 - 21:00

PLATS: Hörsalen i Tibble Gymnasium

ANMÄLAN: taby.krets@naturskyddsforeningen.se

Anmäl dig gärna, dock inget krav.



Täby
Naturskyddsförening



Ljusmanifestation 10 december

Naturskyddsföreningen har just presenterat en rapport om den utsatta situationen för världens miljöförsvare. Rapporten fick stor uppmärksamhet i medierna.

För att uppmärksamma den dystra statistiken, och för att visa vår solidaritet med partnerorganisationer och miljöförsvare runt om i världen, anordnas en ljusmanifestation av Riksföreningen tillsammans med Stockholmskretsen.

Om ni vill genomföra ett liknande event finns det bakgrundsmaterial på Naturkontakt;
<https://riksforeningen.naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/ljusmanifestation-for-miljoforsvarare-10-december-2019/>

*Jon Pelling
Projektledare mobilisering
Mobiliseringsavdelningen
Mobil 073 – 699 79 02*



Miljöförsvare under attack

Rapport

– om hoten mot dem som skyddar vår natur



Naturskyddsföreningen

Ge oss kraft att förändra
PG 90 1909-2

En kväll för Fossilfria pensioner!

– Inbjudan till kretsar att boka en föreläsning

I januari kommer Naturskyddsföreningen uppmärksamma att Sverige placerar våra pengar för framtidens pensionärer i klimatskadlig verksamhet. Tillsammans med rikskansliet kan din krets arrangera en kväll på temat.

I en rapport presenterar vi hur AP-fondernas placeringar skadar miljö och kränker människors rättigheter idag och riskerar göra det även för framtiden. I korta filmer kommer vi även berätta om detta på sociala medier och i januari sker ett större seminarium i Stockholm där beslutsfattare och personer som arbetar med frågorna deltar. Vill din krets vara med i arbetet och uppmärksamma denna fråga? Rikskansliet har möjlighet att besöka ett antal kretsar och föreläsa och leda diskussioner om fossilfria pensioner. Din krets står för lokal markandsföreläsning, bokning av lokal, fika mm. Rikskansliet bekostar resa och eventuellt boende för föreläsaren som är kostnadsfri för kretsen.

För frågor och bokning av föreläsning hör av dig till Anneli Nordling: anneli.nordling@naturskyddsforeningen.se 08-702 65 31. Läs mer på Naturkontakt:

<https://riksforeningen.naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/en-kvall-for-fossilfria-pensioner-inbjudan-till-kretsar-att-boka-en-forelasning/>

Upplev Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

25 SEPTEMBER - 8 DECEMBER 2019

SÖNDAG 3 NOVEMBER ●

Jakten på elementen

Det Periodiska Systemet fyller 150 år i år, och dess tillkomst berodde till stor del på de grundämnesupptäckter som gjordes i mineral från Ytterby gruva på Resarö i Vaxholm. Totalt räknas Ytterby som första fyndort för minst åtta grundämnen!!!

Vad har dessa upptäckter för betydelse idag och finns det nya upptäckter att göra? Följ med Jan Holmbäck på en kemi- och naturvandring över Resarös skog och trädgårdar upp till Isterbergets topp och Ytterby gruva. Samling kl 12.15 vid busshpl Ytterby (blåbuss 670 fr Danderyds sjukhus, läge F, kl 11.46* till Engarn, byte till buss 682 mot Överby).

Möjligt att ta Waxholmsbåten tillbaka till Stockholm, SLs 30-dagarskort gäller (båten går kl 15.30 från Ytterby brygga)

Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 10 NOVEMBER ◆

Från Koffsan till Gåseborg

Vandra med Peder Curman längs Mälaren i Görvalns naturreservat. Turen går till den lilla ön Koffsan där Linné steg iland en gång, till ekbjässarna i Hummelmora hage och upp till fornborgen Gåseborg med vidsträckt utsikt över Mälaren. Samling kl 10.00 vid busshpl Rågången i Viksjö (buss 564H från Jakobsbergs centrum läge G, kl 9.28).

Avslut busshpl Sandviksskolan.

Ca 5 km, 4 timmar

Ingen avgift

SÖNDAG 17 NOVEMBER ●

Istidsspår och klimat

Kyrksjölöten i Bromma är en historisk lokal för att studera inlandsisens spår. Områdets deGeer-moräner är klassade som riksintressanta och stora flyttblock ligger kvarlämnade efter inlandsisens avsmältning för ca 10 000 år sedan.

Varför är dessa steniga moränyrigger så intressanta att de utnämnts till riksintresse och vad skiljer egentligen forntida klimatvariationer från nutidens?

Följ med Margareta Lysell på en vandring med istidsperspektiv och klimatkoppling.

Samling kl 11.00 vid T-bana Åkeshov, uppgång Åkeshovshallen.

Ca 3 km, 2½-3 timmar

SÖNDAG 24 NOVEMBER ◆

Naturen på Svärdsö

Följ med Ronny Fors på en tur i ett av Nackas mer okända naturreservat, Svärdsö i Saltsjöbaden, mellan Solsidan och Älgö.

Barrskog med urgamla tallar dominerar, men partier av ädla lövträd som ek, lind och ask finns här och var i den bergiga terrängen.

Så här års passar det bra att titta på mossor och här finns mycket att se, såväl vanliga arter som husmossa och kammosa men också mer ovanliga, kalkgynnade arter som klockmossa och blek stjärnmossa.

Samling kl 11.05 busshållplats Svärdsön (buss 25B från Slussen läge A kl 10.05* till Henriksdal vidare med Saltsjöbanan till Saltsjöbadens station och därifrån buss 458 mot Älgö).

Ca 3 km, 3¼ timmar

SÖNDAG 1 DECEMBER ●

Den gröna ön Långhomen

På vintern är naturen vit – om klimat och väder vill – det gäller också denna ö med sin särskilda historia.

Anna Petri leder vandringen över straffångarnas gamla marker, där kattuggla ännu häckar, där valkasken finns och där naturens förmåga att omvandla illaluktande skit till bästa tänkbara mylla just ligger bakom öns extranamn – den gröna ön. Samling kl 13.00 vid Suckarnas bro (Långholmsbron).

Ca 2½ km, 2 timmar



Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

SÖNDAG 8 DECEMBER ◆

Från Haga till Ulriksdal

Följ med på en baklänges tidsresa från Gustavs engelska park till Jakob de la Gardies barockvariant, längs Brunnsvikens stränder, genom skog och över öppna marker fram till Igelbäcken och slottets trädgård.

En vinterpromenad med Helena Klangemo i ett ganska raskt tempo för att hålla värmen. Exakt hur turen går och vad som kommer att vara synligt beror på snöförhållandena – vi väljer så lättframkomligt som möjligt. Samling kl 10.05 busshpl Haga Södra. Avslut Ulriksdals slott

Ca 6 km, 3 timmar

● lättgången tur i lugnt tempo

◆ terränggående, snabbare tur

◆ mer krävande tur

Att delta kostar (om inte annat angetts) 100 kr, medlem i Naturskyddsföreningen 80 kr, under 18 år fritt. Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

*) Kan ändras, kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Järfälla och Haninge kommuner, Tyresta nationalpark, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Studieförbundet.

Studieförbundet



Länsstyrelsen Stockholm

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu



Naturskyddsföreningen Stockholms län

KONTAKTPERSON

Maria Bergström

070-638 0712

Foto: Maria Bergström

